

«Абай атындағы №4 мектеп-лицейі» КММ
«Монтессори жүйесі бойынша баланың түзету-дамыту мақсатында
әдістері мен тәсілдерін пайдалану»

Дайындаған: Әлеуметтік педагог: Ашабекова Жазира Ашабекқызы

М.Монтессоридің педагогикалық жүйесі және оның маңызы.

М.Монтессори педагогикасы немесе Монтессори жүйесі XX – ғасырдың бірінші жартысында итальяндық педагог, ғалым әрі ойшыл Мария Монтессори тарапынан ұсынылған тәрбиелеу жүйесі.

Мария Монтессори (1870-1952) 31 тамыз айында Италияда дүниеге келген, сол елдегі медицина докторы дәрежесін алған алғашқы әйел адам болды. Бұл жүйені 100 жыл бұрын М.Монтессори ойлап тапқандықтан, соның атымен аталып кеткен. Өз ісінің бастапқы негізінде ол жүйке - психикалық дамуы бұзылған балаларды емдеумен айналысады.

Бүгінгі күні Монтессори педагогика атақтылыққа екінші рет ие болуда. Қазіргі кезде Монтессори жүйесін дүние жүзіндегі көптеген балалар мекемелері қолданады.

М.Монтессори: «Бала дүниеге келгеннен бастап өзін-өзі дамытуға және жеке адам ретінде қалыптасуға қабілетті. Оның ішкі жан дүниесінде ерекше күш бар, ал үлкендердің міндеті сол энергияның жұмсалыуына жағдай жасау» - деген екен.

Монтессори педагогикасы кабинеті бірнеше аймақтарға бөлінген және бұл аймақтар баланың жан –жақты дамуына жағдай жасайтын «дайындалған орта» болып есептеледі.

Монтессори әдісінің мақсаты:

- Балаларды еркін тәрбиелеп, өмірге бейімдеу.
- Өмірде өз мақсаты бар екенін қалыптастыру.
- Балалардың өзінің үйреніп, өзін дамытуына жаңа мүмкіндіктер беру.

ЕҚБ балаларға Монтессори кабинетінің жоспары, 2022-2023 оқу жылы

М.Монтессори жүйесінің 3 басты қағидасы:

- 1.Әр баланың жеке ерекшеліктерін ескеру;
- 2.Даму еркіндігімен қамтамасыз ету;
- 3.Баланың әрі қарайғы интеллектуалды дамуының негізі ретінде сенсорлық және дене тәрбиесінің мүмкіндіктерін кеңінен қолдану.

Мақсаты:

- Балаларды еркін тәрбиелеп, өмірге бейімдеу;
- Өмірде өз мақсаты бар екенін қалыптастыру;
- Балалардың өзінің үйреніп, өзін дамытуына жаңа мүмкіндіктер беру.

Қараша						
I апта Күнделікті өмір жаттығулар аймағы						
№	Тақырыбы	Мазмұны	Мақсаты	Қолданылған құралдар	Сыныптар	Жауаптылар
дүйсенбі	"Ғажайып тасбақа"	Бала өзі киінуге (түйме, кнопка,сыдырма,жіпшелер,түйрегіштер, баулар,банттар,ілемектер сияқты заттар салынған рамкаларды пайдалана отырып)үйренеді.	Балалардың ұсақ моторикасын дамыту,қимыл қозғалыс арқылы,қызуғышылығын арттыру	Тасбақа	2 сыныптар	Педагог-психолог, Сынып жетекшілер
II апта Сенсорика аймағы						
дүйсенбі	"Жыл мезгілдері", "Мозайка үстелі" "Түрлі-түсті дөңгелектер"	Ағаштағы жапырақтарды ауыстырып, жапыстырып отыру. Мозайка мүстелінде шарлар арқылы шығармашылық талғам, қиял, өз алдына мақсат қою,бақылау жұмыстары жүргізіледі. Түрлі-түсті дөңгелектерді орын ауыстырып отыру,санау.	Ағаш-табиғаттың көрінісі. Жыл мезгілдерін,айлар,апталарды үйрету. Мозайка үстелінде балаларға түр,пішін үйрету және ұсақ моторика дамыту. Түрлі-түсті дөңгелекте балаларға түс үйрету, есте сақтау, көру арқылы есте сақтау қабілеттерін	Ағаш,мозайка үстелі, түрлі-түсті дөңгелектер.	3 сыныптар	Педагог-психолог, Сынып жетекшілер
III апта Математика аймағы						
дүйсенбі	«Санау лабиринті» «Шеңбер лабиринті» «Лабиринт гүл»	Әрбір санға санап, кішкентай шарларды магнит арқылы жинау. Лабиринтқа магнитпен шарларды жинайды.Гүл лабиринтінде шеңберді	Математикалық білімін, логикалық ойлау қабілеттерін арттыру. Сандармен таныстыру,	Санау, шеңбер, гүл лабиринті.	4 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшілері

		айналдыра отырып, дөңгелектерді жинау, санау.	қосу, азайту сияқты қарапайым ұғымдармен танысу.			
ІҮ апта Тіл аймағы						
дүйсенбі	Тактильді дамытушылық тақтайшасы «Қатты заттардың құрылым сипаты». Фиброоптикалық тактильді тақтайша. Декоративтивті-дамытушылық «Тал» тақтайшасы	Тактильді-дамытушылық тақтайда қатты заттар, темір, ағаш, кілем, керамика, пластмасса, жұмсақ матадан жасалған заттарды атау, сипап сезу. Фиброоптикада пішіндер түрлерін ажырату, атау. Талда жапырақтарды, жәндіктерді атау, талда өсетін жемістер туралы өрбіту.	Тілін дамыту, тілдік қорын кеңейту. Қатты заттарды сезу арқылы сенсорлы сезімін ояту. Түс, пішін туралы ақпарат беру. Бұл аймақта жазуға моторлық (қимылдық) дайындық, фонетикалық естудің дамуы, жазу мен оқуға үйрету, т.б. қарастырылған	Қатты заттар тақтайшасы, фиброоптикалық тақтайша, тал макеты.	5сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшілері
Желтоқсан						
І апта Музыкалық аспаптар						
дүйсенбі	«Акустикалық қабырғаға ілінген тактильді тақтайша», «Музыкалық аспаптар тақтайшасы», «Музыкалық ойын үстелі»	Акустикалық тақтайша сенсорлы және балалар ойынының басты элементі болып табылады. Ағаштан жасалған тақтайда түрлі аспаптар бар: сылдырмақ, ксифолон және т.б. музыкалық аспаптар бар.Музыкалық аспаптарда барабан, сылдырмақ, дауылпаз, ұрғашы бөдене бар. Музыкалық үстел ойын ойнауға, ұсақ моториканы дамытады.	Өуендерді сезу, көру, сипап сезу сияқты танымдық қабілеттернн арттыру. Өнге деген ынтасын ашу. Әсемдікті сезіну.	Музыкалық аспаптар	2сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшілері
ІІ апта Танымдық қабілеттерін дамыту.						
дүйсенбі	«Дует» тактильді тақтайша, «Құм» үстелі, «Магнитті шарлар», «Қатты заттар» жолы, «Жасырын қорапшалар»	«Дует» тактильді тақтайшасы екі бір-біріне қарама-қарсы орналасқан ағаштан құрастырылған. Мұнда «Шырша» және «Жұлдызшалар» деген беттерден тұрады. Балалар осы тақтайшадағы түрлі тапсырмалармен ойнайды. Құмнан қолымен суреттер салады. Магнитті шарларды алып, қайта қосу арқылы санап, қозғалтады. Жасырын қорапшалардағы заттың пішінін, көлемін, материалын табу қажет.	Баланың есте сақтау қабілетін арттырады. Ұсақ моторикасын дамытады, ойлау қабілетін жақсартады, зейінін тұрақтандырады.		3сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшілері

III апта Сенсорика аймағы						
дүйсенбі	«Жыл мезгілдері», «Мозайка үстелі», «Түрлі-түсті дөңгелектер»	Ағаштағы жапырақтарды ауыстырып, жинап отыру. Мозайка үстелінде шарлар арқылы шығармашылық талғам, қиял, өз алдына мақсат қою, байқағыштығын дамыту. Түрлі-түсті дөңгелектерді орын ауыстырып отыру, санау, түстер ажырату.	Ағаш табиғаттың көрінісі. Жыл мезгілдерін, айлар, апталарды үйрету. Мозайка үстелінде балаларға заттың түрін, пішінін үйрету және ұсақ моторикасын дамыту. Түрлі-түсті дөңгелекте балаларға түс үйрету, есте сақтау, көру арқылы есте сақтау қабілеттерін арттыру.	Ағаш, мозайка үстелі, түрлі-түсті дөңгелектер.	4 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшілері
IV апта Математика аймағы						
дүйсенбі	«Санау лабиринті» «Шеңбер лабиринті» «Лабиринт гүл»	Әрбір санға санап, кішкентай шарларды магнит арқылы жинау. Лабиринтқа магнитпен шарларды жинайды. Гүл лабиринтінде шеңберді айналдыра отырып, дөңгелектерді жинау, санау.	Математикалық білімін, логикалық ойлау қабілеттерін арттыру. Сандармен таныстыру, қосу, азайту сияқты қарапайым ұғымдармен танысу.	Санау, шеңбер, гүл лабиринті.	5 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшілері
Қаңтар						
I апта Тіл аймағы						
дүйсенбі	Тактильді дамытушылық тақтайшасы «Қатты заттардың құрылым сипаты». Фиброоптикалық тактильді тақтайша. Декоративті-дамытушылық «Тал» тақтайшасы	Тактильді-дамытушылық тақтайда қатты заттар, темір, ағаш, кілем, керамика, пластмасса, жұмсақ матадан жасалған заттарды атау, сипап сезу. Фиброоптикада пішіндер түрлерін ажырату, атау. Талда жапырақтарды, жәндіктерді атау, талда өсетін жемістер туралы өрбіту.	Тілін дамыту, тілдік қорын кеңейту. Қатты заттарды сезу арқылы сенсорлы сезімін ояту. Түс, пішін туралы ақпарат беру. Бұл аймақта жазуға моторлық (қимылдық) дайындық, фонетикалық естудің дамуы, жазу мен оқуға үйрету, т.б. қарастырылған	Қатты заттар тақтайшасы, фиброоптикалық тақтайша, тал макеты.	1-2 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшілері
II апта Музыкалық аспаптар						
дүйсенбі	«Акустикалық қабырғаға ілінген тактильді тақтайша», «Музыкалық	Акустикалық тақтайша сенсорлы және балалар ойынының басты элементі болып табылады. Ағаштан жасалған тақтайда түрлі аспаптар бар: сылдырмақ, ксифолон және т.б.	Әуендерді сезу, көру, сипап сезу сияқты танымдық қабілеттерін арттыру. Өнге деген ынтасын ашу. Әсемдікті	Музыкалық аспаптар	3 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі

	аспаптар тақтайшасы», «Музыкалық ойын үстелі»	музыкалық аспаптар бар.Музыкалық аспаптарда барабан, сылдырмақ, дауылпаз, ұрғашы бөдене бар. Музыкалық үстел ойын ойнауға, ұсақ моториканы дамытады.	сезіну.			
III апта Күнделікті өмір жаттығулар аймағы						
дүйсенбі	"Ғажайып тасбақа"	Бала өзі киінуге (түйме, кнопка,сыдырма,жіпшелер,түйрегіштер, баулар,банттар,ілмектер сияқты заттар салынған рамкаларды пайдалана отырып)үйренеді.	Балалардың ұсақ моторикасын дамыту,қимыл қозғалыс арқылы,қызуғышылығын арттыру	Тасбақа	4 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
IV апта Сенсорика аймағы						
дүйсенбі	«Жыл мезгілдері», «Мозайка үстелі», «Түрлі-түсті дөңгелектер»	Ағаштағы жапырақтарды ауыстырып, жинап отыру. Мозайка үстелінде шарлар арқылы шығармашылық талғам, қиял, өз алдына мақсат қою, байқағыштығын дамыту. Түрлі-түсті дөңгелектерді орын ауыстырып отыру, санау, түстер ажырату.	Ағаш табиғаттың көрінісі. Жыл мезгілдерін, айлар, апталарды үйрету. Мозайка үстелінде балаларға заттың түрін, пішінін үйрету және ұсақ моторикасын дамыту. Түрлі-түсті дөңгелекте балаларға түс үйрету, есте сақтау, көру арқылы есте сақтау қабілеттерін арттыру.	Ағаш, мозайка үстелі, түрлі-түсті дөңгелектер.	5сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
Ақпан						
I апта Математика аймағы						
дүйсенбі	«Санау лабиринті» «Шеңбер лабиринті» «Лабиринт гүл»	Әрбір санға санап, кішкентай шарларды магнит арқылы жинау. Лабиринтқа магнитпен шарларды жинайды.Гүл лабиринтінде шеңберді айналдыра отырып, дөңгелектерді жинау, санау.	Математикалық білімін, логикалық ойлау қабілеттерін арттыру. Сандармен таныстыру, қосу, азайту сияқты қарапайым ұғымдармен танысу.	Санау, шеңбер, гүл лабиринті.	2 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
II апта Тіл аймағы						
дүйсенбі	Тактильді дамытушылық тақтайшасы «Қатты заттардың құрылым сипаты». Фиброоптикалық	Тактильді-дамытушылық тақтайда қатты заттар, темір, ағаш, кілем, керамика, пластмасса, жұмсақ матадан жасалған заттарды атау, сипап сезу. Фиброоптикада пішіндер түрлерін ажырату, атау. Талда	Тілін дамыту, тілдік қорын кеңейту. Қатты заттарды сезу арқылы сенсорлы сезімін ояту. Түс, пішін туралы ақпарат беру. Бұл аймақта жазуға моторлық	Қатты заттар тақтайшасы, фиброоптикалық тақтайша, тал макеты.	3 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі

	тактильді тақтайша. Декоративті-дамытушылық «Тал» тақтайшасы	жапырақтарды, жәндіктерді атау, талда өсетін жемістер туралы өрбіту.	(қимылдық) дайындық, фонетикалық естудің дамуы, жазу мен оқуға үйрету, т.б. қарастырылған			
III апта Музыкалық аспаптар						
дүйсенбі	«Акустикалық қабырғаға ілінген тактильді тақтайша», «Музыкалық аспаптар тақтайшасы», «Музыкалық ойын үстелі»	Акустикалық тақтайша сенсорлы және балалар ойынының басты элементі болып табылады. Ағаштан жасалған тақтайда түрлі аспаптар бар: сылдырмақ, ксифолон және т.б. музыкалық аспаптар бар. Музыкалық аспаптарда барабан, сылдырмақ, дауылпаз, ұрғашы бөдене бар. Музыкалық үстел ойын ойнауға, ұсақ моториканы дамытады.	Әуендерді сезу, көру, сипап сезу сияқты танымдық қабілеттердің арттыру. Өнге деген ынтасын ашу. Әсемдікті сезіну.	Музыкалық аспаптар	4 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
IV апта Күнделікті өмір жаттығулар аймағы						
дүйсенбі	"Ғажайып тасбақа"	Бала өзі киінуге (түйме, кнопка, сыдырма, жіпшелер, түйрегіштер, баулар, банттар, ілмектер сияқты заттар салынған рамкаларды пайдалана отырып) үйренеді.	Балалардың ұсақ моторикасын дамыту, қимыл қозғалыс арқылы, қызуғышылығын арттыру	Тасбақа	5 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
Наурыз						
I апта Сенсорика аймағы						
дүйсенбі	«Жыл мезгілдері», «Мозайка үстелі», «Түрлі-түсті дөңгелектер»	Ағаштағы жапырақтарды ауыстырып, жинап отыру. Мозайка үстелінде шарлар арқылы шығармашылық талғам, қиял, өз алдына мақсат қою, байқағыштығын дамыту. Түрлі-түсті дөңгелектерді орын ауыстырып отыру, санау, түстер ажырату.	Ағаш табиғаттың көрінісі. Жыл мезгілдерін, айлар, апталарды үйрету. Мозайка үстелінде балаларға заттың түрін, пішінін үйрету және ұсақ моторикасын дамыту. Түрлі-түсті дөңгелекте балаларға түс үйрету, есте сақтау, көру арқылы есте сақтау қабілеттерін арттыру.	Ағаш, мозайка үстелі, түрлі-түсті дөңгелектер.	2 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
II апта Математика аймағы						
дүйсенбі	«Санау лабиринті» «Шеңбер лабиринті» «Лабиринт гүл»	Әрбір санға санап, кішкентай шарларды магнит арқылы жинау. Лабиринтқа магнитпен шарларды жинайды. Гүл лабиринтінде шеңберді	Математикалық білімін, логикалық ойлау қабілеттерін арттыру. Сандармен таныстыру,	Санау, шеңбер, гүл лабиринті.	Зсыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі

		айналдыра отырып, дөңгелектерді жинау, санау.	қосу, азайту сияқты қарапайым ұғымдармен танысу.			
III апта Тіл аймағы						
дүйсенбі	Тактильді дамытушылық тақтайшасы «Қатты заттардың құрылым сипаты». Фиброоптикалық тактильді тақтайша. Декоративті-дамытушылық «Тал» тақтайшасы	Тактильді-дамытушылық тақтайда қатты заттар, темір, ағаш, кілем, керамика, пластмасса, жұмсақ матадан жасалған заттарды атау, сипап сезу. Фиброоптикада пішіндер түрлерін ажырату, атау. Талда жапырақтарды, жәндіктерді атау, талда өсетін жемістер туралы өрбіту.	Тілін дамыту, тілдік қорын кеңейту. Қатты заттарды сезу арқылы сенсорлы сезімін ояту. Түс, пішін туралы ақпарат беру. Бұл аймақта жазуға моторлық (қимылдық) дайындық, фонетикалық естудің дамуы, жазу мен оқуға үйрету, т.б. қарастырылған	Қатты заттар тақтайшасы, фиброоптикалық тақтайша, тал макеты.	4 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
IV апта Музыкалық аспаптар						
дүйсенбі	«Акустикалық қабырғаға ілінген тактильді тақтайша», «Музыкалық аспаптар тақтайшасы», «Музыкалық ойын үстелі»	Акустикалық тақтайша сенсорлы және балалар ойынының басты элементі болып табылады. Ағаштан жасалған тақтайда түрлі аспаптар бар: сылдырмақ, ксифолон және т.б. музыкалық аспаптар бар.Музыкалық аспаптарда барабан, сылдырмақ, дауылпаз, ұрғашы бөдене бар. Музыкалық үстел ойын ойнауға, ұсақ моториканы дамытады.	Әуендерді сезу, көру, сипап сезу сияқты танымдық қабілеттерңн арттыру. Әнге деген ынтасын ашу. Әсемдікті сезіну.	Музыкалық аспаптар	5 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
Сәуір						
I апта Күнделікті өмір жаттығулар аймағы						
дүйсенбі	"Ғажайып тасбақа"	Бала өзі киінуге (түйме, кнопка,сыдырма,жіпшелер,түйрегіштер, баулар,банттар,іلمектер сияқты заттар салынған рамкаларды пайдалана отырып) үйренеді.	Балалардың ұсақ моторикасын дамыту,қимыл қозғалыс арқылы,қызуғышылығын арттыру	Тасбақа	2 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
II апта Сенсорика аймағы						
дүйсенбі	«Жыл мезгілдері», «Мозайка үстелі», «Түрлі-түсті дөңгелектер»	Ағаштағы жапырақтарды ауыстырып, жинап отыру. Мозайка үстелінде шарлар арқылы шығармашылық талғам, қиял, өз алдына мақсат қою, байқағыштығын дамыту. Түрлі-түсті дөңгелектерді орын ауыстырып отыру, санау,	Ағаш табиғаттың көрінісі. Жыл мезгілдерін, айлар, апталарды үйрету. Мозайка үстелінде балаларға заттың түрін, пішінін үйрету және ұсақ моторикасын дамыту.	Ағаш, мозайка үстелі, түрлі-түсті дөңгелектер.	3 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі

		түстер ажырату.	Түрлі-түсті дөңгелекте балаларға түс үйрету, есте сақтау, көру арқылы есте сақтау қабілеттерін арттыру.			
III апта Математика аймағы						
дүйсенбі	«Санау лабиринті» «Шеңбер лабиринті» «Лабиринт гүл»	Әрбір санға санап, кішкентай шарларды магнит арқылы жинау. Лабиринтқа магнитпен шарларды жинайды. Гүл лабиринтінде шеңберді айналдыра отырып, дөңгелектерді жинау, санау.	Математикалық білімін, логикалық ойлау қабілеттерін арттыру. Сандармен таныстыру, қосу, азайту сияқты қарапайым ұғымдармен танысу.	Санау, шеңбер, гүл лабиринті.	4 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
IV апта Тіл аймағы						
дүйсенбі	Тактильді дамытушылық тақтайшасы «Қатты заттардың құрылым сипаты». Фиброоптикалық тактильді тақтайша. Декоративті-дамытушылық «Тал» тақтайшасы	Тактильді-дамытушылық тақтайда қатты заттар, темір, ағаш, кілем, керамика, пластмасса, жұмсақ матадан жасалған заттарды атау, сипап сезу. Фиброоптикада пішіндер түрлерін ажырату, атау. Талда жапырақтарды, жәндіктерді атау, талда өсетін жемістер туралы өрбіту.	Тілін дамыту, тілдік қорын кеңейту. Қатты заттарды сезу арқылы сенсорлы сезімін ояту. Түс, пішін туралы ақпарат беру. Бұл аймақта жазуға моторлық (қимылдық) дайындық, фонетикалық естудің дамуы, жазу мен оқуға үйрету, т.б. қарастырылған	Қатты заттар тақтайшасы, фиброоптикалық тақтайша, тал макеты.	5 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
Мамыр						

I апта Күнделікті өмір жаттығулар аймағы						
дүйсенбі	"Ғажайып тасбақа"	Бала өзі киінуге (түйме, кнопка, сыдырма, жіпшелер, түйрегіштер, баулар, банттар, ілмектер сияқты заттар салынған рамкаларды пайдалана отырып) үйренеді.	Балалардың ұсақ моторикасын дамыту, қимыл қозғалыс арқылы, қызуғышылығын арттыру	Тасбақа	2 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
II апта Сенсорика аймағы						
дүйсенбі	«Жыл мезгілдері», «Мозайка үстелі», «Түрлі-түсті дөңгелектер»	Ағаштағы жапырақтарды ауыстырып, жинап отыру. Мозайка үстелінде шарлар арқылы шығармашылық талғам, қиял, өз алдына мақсат қою, байқағыштығын	Ағаш табиғаттың көрінісі. Жыл мезгілдерін, айлар, апталарды үйрету. Мозайка үстелінде балаларға заттың түрін,	Ағаш, мозайка үстелі, түрлі-түсті дөңгелектер.	3 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі

		дамыту. Түрлі-түсті дөңгелектерді орын ауыстырып отыру, санау, түстер ажырату.	пішінін үйрету және ұсақ моторикасын дамыту. Түрлі-түсті дөңгелекте балаларға түс үйрету, есте сақтау, көру арқылы есте сақтау қабілеттерін арттыру.			
III апта Математика аймағы						
дүйсенбі	«Санау лабиринті» «Шеңбер лабиринті» «Лабиринт гүл»	Әрбір санға санап, кішкентай шарларды магнит арқылы жинау. Лабиринтқа магнитпен шарларды жинайды. Гүл лабиринтінде шеңберді айналдыра отырып, дөңгелектерді жинау, санау.	Математикалық білімін, логикалық ойлау қабілеттерін арттыру. Сандармен таныстыру, қосу, азайту сияқты қарапайым ұғымдармен танысу.	Санау, шеңбер, гүл лабиринті.	4 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі
IV апта Тіл аймағы						
дүйсенбі	Тактильді дамытушылық тақтайшасы «Қатты заттардың құрылым сипаты». Фиброоптикалық тактильді тақтайша. Декоративті-дамытушылық «Тал» тақтайшасы	Тактильді-дамытушылық тақтайда қатты заттар, темір, ағаш, кілем, керамика, пластмасса, жұмсақ матадан жасалған заттарды атау, сипап сезу. Фиброоптикада пішіндер түрлерін ажырату, атау. Талда жапырақтарды, жәндіктерді атау, талда өсетін жемістер туралы өрбіту.	Тілін дамыту, тілдік қорын кеңейту. Қатты заттарды сезу арқылы сенсорлы сезімін ояту. Түс, пішін туралы ақпарат беру. Бұл аймақта жазуға моторлық (қимылдық) дайындық, фонетикалық естудің дамуы, жазу мен оқуға үйрету, т.б. қарастырылған	Қатты заттар тақтайшасы, фиброоптикалық тақтайша, тал макеты.	5 сыныптар	Педагог-психолог, сынып жетекшісі

М. Монтессори технологиясын қолданудың әдіс–тәсілдері. Монтессори тобындағы дамытушы ортамен жұмыстарды ұйымдастыру

Жоспар:

I. Кіріспе

М.Монтессоридің педагогикалық жүйесі және оның маңызы.

II. Негізгі бөлім

1. Монтессори технологиясын қолданудың әдіс – тәсілдері.

2. Монтессори методикасы.

3. Монтессори тобындағы шеңбер.

III. Қорытынды.

I. Кіріспе.

М.Монтессоридің педагогикалық жүйесі және оның маңызы.

М.Монтессори педагогикасы немесе Монтессори жүйесі XX – ғасырдың бірінші жартысында итальяндық педагог, ғалым әрі ойшыл Мария Монтессори тарапынан ұсынылған тәрбиелеу жүйесі. Монтессори әдістемесі әрбір тәрбиеленушіге деген даралы тәсілдемеге негізделген. Бұған сәйкес, дидактикалық материалдармен сабақ ұзақтығын өздері таңдай отырып, балаларға өздігінен жұмыс жасауға жағдай жасаған. Кезкелген ата – ана баласы үшін өмір сүреді. Халқымыз «Балалы үй базар, баласыз үй қу мазар» - деп бекер айтпаса керек. Мария Монтессори (1870-1952) 31 тамыз айында Италияда дүниеге келген, сол елдегі медицина докторы дәрежесін алған алғашқы әйел адам болды. Бұл жүйені 100 жыл бұрын М.Монтессори ойлап тапқандықтан, соның атымен аталып кеткен. Өз ісінің бастапқы негізінде ол жүйке - психикалық дамуы бұзылған балаларды емдеумен айналысады. Мұндай балалармен жұмыс істеудегі тәжірибесі «зияты дамымаған балалар» емдеуге қарағанда педагогикалық тұрғыдағы әсер етуді көбірек қажетсінетіні туралы маңызды тұжырымды құруға мүмкіндік берді. Зияты дамымаған балалармен жұмыс тәжірибесі М.Монтессоридің көңілін қалыпты балаларды тәрбиелеу проблемасына аударды, оның жүйесінде Ж.Ж.Руссо, Ә.Сеген және т.б. белгілі философ, педагог және дәрігердің тәрбиелеу қағидалары дами түсті. Бүгінгі күні Монтессори педагогика атақтылыққа екінші рет ие болуда. Қазіргі кезде Монтессори жүйесін дүние жүзіндегі көптеген балалар мекемелері қолданады. Сонымен қатар М.Монтессори жүйесі 146 мемлекетте қолданылады. Монтессоридің ілімі мен жүйесі әр түрлі балалар мекемелерінде: балалар үйі, мектептер, балабақшалар, балалар оңалту орталықтарында кеңінен қолданыла бастады. М.Монтессори: «Бала дүниеге келгеннен бастап өзін-өзі дамытуға және жеке адам ретінде қалыптасуға қабілетті. Оның ішкі жан дүниесінде ерекше күш бар, ал үлкендердің міндеті сол энергияның жұмсалыуына жағдай жасау» - деген екен.

Бұл Монтессори - педагогиканың негізгі ұстанымдарының бірі. Баланың еркіндігі мен өзіндік ойлау дағдысының дамуына қысым көрсетпеу керек, яғни балаға бостандық беру.

Бала дамуының сензитивті кезеңдері келген кезде, өзін жеке тұлға ретінде қалыптастыра бастайды, бірақ қалай, қай бағытта жүзеге асатыныны оны қоршаған ортаға байланысты. Үлкендер баланың дамуына жағдай жасайтын арнайы ортаны дайындап, оған бағыт –бағдар беріп отыруы керек. Монтессори педагогикасы кабинеті бірнеше аймақтарғы бөлінген және бұл аймақтар баланың жан –жақты дамуына жағдай жасайтын «дайындалған орта» болып есептеледі. 3 және 6 жас аралығындағы балалардың өзін –өзі дамытуы үшін аймақтарда орналасқан жаттығулар зор ықпалын тигізді: күнделікті өмір жаттығулары, сенсорлық даму, математика, тіл дамыту, жазу және оқуды үйрену, шығармашылық даму, космостық тәрбие беру. Қазіргі таңда Қарақия ауданы Құрық ауылындағы МКҚК «Айгөлек» балабақшасы М.Монтессори технологиясы бойынша жұмыс жасауда. Орталық Еуразия Қорының қолдауымен және ТОО «Ерсай» компаниясының қаржылай көмегімен 2 тәрбиеші болып өз біліктіліктерімізді көтеру мақсатында Алматы қаласын дағы «Монтессори класс» оқыту орталығына барып оқып келдік. Ж.Джумағазиева мен өзім осы технология бойынша жұмыс жасаудамын.

М. Монтессори жүйесін негізінде 3 басты қағида құрайды:

1. Әр баланың жеке ерекшеліктерін ескерту;
2. Даму еркіндігімен қамтамасыз ету;
3. Баланың әрі қарайғы интеллектуалды дамуының негізі ретінде сенсорлық және дене тәрбиесінің мүмкіндіктерін кеңінен қолдану.

II. Негізгі бөлім

1. Монтессори технологиясын қолданудың әдіс – тәсілдері.

1896 жылы Рим университетінің медициналық факультетін бітіргеннен кейін М.Монтессори Италиядағы әйелдерден шыққан бірінші медицина докторы болып табылды.

Университеттің емханасына ақыл – ойы артта қалған балаларға бақылау жасап көрді. 1900 жылы Марияның өзі дамуын да ауытқушылықтары бар балаларға арналған Еуропадағы бірінші оқу орнына басшылық етті. Оның кішкентай емделушілері нашар сойлегендіктен, ол саусақтардың ұсақ моторикаларын жаттықтыру арқылы сөйлеуді дамытатын арнайы жаттығулар және балалардың өзіндік сенсорлық тәжірибе негізінде қоршаған ортаны зерттей алатын арнайы құралдар және ойындар әзірледі. Сөйтіп, Монтессори өзінің бірқатар уақыты өткеннен кейін оның тәрбиеленушілері оқу, жазу, есептеуді кәдімгі мектептегі өздерінің құрдастарынан бұрын үйренді. 1909 жылдан бастап М.Монтессори жүйесі өмірге белсенді түрде енгізіле бастады. Түрлі елдің педагогтары үшін курстар ашылды. 1910 жылы «Монтессори әдісі» атты кітап жарық көрді. 1929 жылы М.Монтессори қазіргі кезде де жасап жатқан халықаралық Монтессори Ассоциациясының негізі салынды. Италиядан Фашистік тәртіп кезінде елден кетеді, 76 жасында қайта оралып, көптеген еңбектерін шығарады. 1950 жылы Амстердам университетінің профессоры атағы, докторлық құрмет дәрежесі беріледі. Бұл әдіс бойынша 3 жастан 6 жасқа дейінгі балалар зейінін, шығармашылық және логикалық ойлау қабілетін, есте сақтауды, сөйлеуді, елестетуді, қимылды дамытады. Монтессори әдісінің негізгі қағидасы – «оқы, оқы» деп күштеп емес, ойын арқылы оқыту және баламен дербес тіл табысуға негізделген жаттығуларды таңдап алу. Мұнда бала дидактикалық материалдар мен сабақ уақытының ұзақтығын өзі таңдайтын болғандықтан оқытуда ерекшеліктер бар. Сондай – ақ, олар өз қателіктерін өздері көріп, соны өздері түзеп отырады. Монтессори бөлмесінде «Барлығымен еркін айналыс, бірақ басқаларға кедергі жасама» деген ереже үнемі сақталады. Бүгінде осы әдіспен жұмыс жасайтын балабақшалар көптеп ашылып жатыр. Балабақшадағы ұстаздар міндетті түрде дайындық курсынан өтеді. Монтессори әдісінде сыныптық сабақ системасы жоқ, мектеп партасының орнына жеңіл қозғалатын столдар мен отырғыштар, кілемшелер қолданылады. Монтессори ұстаз баланың өз бетімен жұмыс жасауын қадағалайды. Монтессори әдісі үшін негізгі бөлімнен тұрады: бала, қоршаған орта, ұстаз.

XXI ғасыр табалдырығын білім мен ғылымды инновациялық технологиялық бағытты дамыту мақсатымен атауымыз үлкен үміттің басты нышаны болып табылады. Ұрпағы білімді халықтың болашағы бұлыңғыр болмайды. Жас ұрпаққа мән – мағыналы, өнегелі тәрбиемен білім беру – бүгінгі күннің басты талабы екені бәрімізге белгілі. Баланың жеке тұлға ретіндегі дамуы өзіндік көзқарасының қалыптасуы, ой – өрісінің кеңейуі балабақша қабырғасында басталатыны сөзсіз. Қай кезеңде болмасын балабақшада Монтессори әдісі еш уақытта орнын жоғалтқан емес. Бала табиғатында білуге құмар, тумысынан – ақ өсуге, жетілуге ұмтылысы басым. Сондықтан да қарқынмен дамып бара жатқан мына заманда балабақшадағы педагогтардың ұлттық қалып, ұлттық мінезді сақтай отырып, бала тәрбиесінің әдістерін тынбай ізденіп, жиі жаңартып отыруы заңдылық.

Мария Монтессори тарапынан ұсынылған тәрбиелеу жүйесі. Монтессори әдістемесі әрбір тәрбиеленушіге деген даралы тәсілдемеге негізделген. Бұған сәйкес балалар материалдармен өздері қалағанынша ұзақ уақыт жұмыс жасай алады. Жұмыс материалдарын да, сабақ уақытының ұзақтығын да өздері таңдайды. Балалардың табиғи қажеттіліктері мен үрдістері үшін даярланған білім беру дәстүріне деген көзқарасты елестетіңіз. Педагогтарды білім көзі ретін де емес, балалар сынамалар мен қателіктер арқылы проблемаларды шешетін, жаңалықтар ашатын және тәжірибелер арқылы үйренетін динамикалық, даяр орта ұйымдастырушы ретін де елестетіңіз.

Мария Монтессори осы әдістің негізін 100 жылдан астам уақыт бұрын салған. Бүгінгі әлемде, білім сағат сайын өзгеріп, деректер құм шамасындай чиптерде сақталатын заманда ақпарат емес, ой алдыңғы орынға шығады. Білім емес, әрекет маңызға ие болды. Біз ойланып әрекет жасайтын, жаңалықтар

ашатын, ойлап шығаратын, құрастыратын және алдағы ғасыр алдыға қоятын проблемаларды шешетін келесі ұрпақты қалай тәрбиелей аламыз? Шынайы, іс жүзіндегі жұмыс қана сұрақтың жауабы болып табылады. Білім беру білім тарату және деректерді жалаң түрде жаттатудан баланың қолы мен миын жұмыс істететін, сын тұрғысынан және креативті ойлауды өмір жолына айналдыратын оқыту түріне көшу тиіс. Балалық шақтан бастап, жеткіншек шақ арқылы ересек өмірге дейін адамзат дамуының бәріне ортақ үрдістері бар. Егер бұл үрдістер білім беру базасын қалыптастыру үшін пайдаланылса, біз оқыту барысында табиғатпен үйлесімді жұмыс іс тей аламыз. Дұрыс орта қалыптасқан жағдайда үйрену, жұмыс пен тапсырманы орындау барысында ләззат алу адамзат табиғатына тән. «Өзін – өзі қалыптастыру» әрбір баланың міндеті екендігін түсініп, біз өзіміздің педагогтар ретіндегі ролімізді сәулет инженері кәсібіне ұқсастығын байқаймыз. Біз балалардың шығармашылығын, қиялы мен дербестігін ынталандыру барысында дағдылар мен білімдерін қалыптастыратын жоспарлар, материалдар, құралдар мен тәжірибелердің әрбір кезеңде әр бала үшін қолжетімділігін қамтамасыз етуіміз керек. Мен осы салада жұмыстанып жүргеніме 1 жыл болды. Осы бір жыл ішінде балалар жақсы нәтижеге жетуде. Білуге, үйренуге деген талпыныстары, өз – өзіне еңбек ету, бір – бірімен қарым – қатынас жақсарып. Бір ойыншыққа таласпай күте білуді, қоршаған ортаға деген қызығушылығы, өз ойларын ашық айтуға т.б қарым – қатынастарда жақсы нәтиже беруде.

2. Монтессори методикасы.

Монтессори әдісінің мақсаты:

- Балаларды еркін тәрбиелеп, өмірге бейімдеу.
- Өмірде өз мақсаты бар екенін қалыптастыру.
- Балалардың өзінің үйреніп, өзін дамытуына жаңа мүмкіндіктер беру.

Монтессори педагогтың міндеті:

- Балаға өз жұмысын басқаруға көмектесу.
- Негізгі түстерді айыра білуге үйрету.
- Ұсақ моториканы дамыту.
- Алғашқы математикалық, ғарыштық түсініктерді қалыптастыру.
- Зейінін тұрақтандыру.
- Тәртіпке үйрету.

Негізгі сабақ түрлері:

- Материалдармен жұмыстың жеке көрсетілімі.
- Топтық сабақ
- Жаңа ұғымдар туралы сабақ.

Монтессори 5 аймақтан тұрады:

1. Күнделікті өмір жаттығулар аймағы.
2. Сенсорика аймағы.
3. Математика аймағы.

4. Тіл аймағы

5. Ғарыш аймағы.

1. Күнделікті өмір жаттығулар аймағы:

Күнделікті өмір жаттығулар аймағы кішкентай балалар үшін ерекше маңызды. КӨЖ аймағында бала өзіне және өз заттарына қарауға көмектесетін материалдар орналасқан. Материалдар бала өзі істейтін ісінің мақсатын айқын түсінген жағдайда таңдап алынады. Бала өзі киінуге (түйме, кнопка, сыдырма, жіпшелер, түйрегіштер, баулар, банттар, ілмектер сияқты заттар салынған рамкаларды пайдалана отырып) үйренеді. Ұқыпты бір нәрсені құюға, төгуге, ыдыс жууға, айна сүртуге, киім – кешек жууға, шын үтікпен оны үтіктеуге, салаттар жасауға, көкөністер тазалауға, кесуге, майдалауға, жаңғақ ашуға, аяқ киім тазалауға, бір жерден екінші жерге тасымалдауға өзіне – өзі қызмет етуге үйретеді.

2. Сенсорика аймағы:

Бұл аймақта бала қоршаған ортаны зерттеуде өзінің сезімдерін қолдана білуге үйренеді – осындағы материалдар арқылы өзінің көру сезімін (Түрлі түсті кестелер, көлемі мен пішінін ажыратуға арналған материалдар т.б). Сипап сезу сезімін (сипау үшін тақтайшалар, маталардың қиындыларының жиынтығы т.б). Иіс сезу (иістері бар жәшікшелер). Дәм сезу (дәм сезу банкашалары т.б). Есту сезіміне (шуылдайтын қорапшалар, музыкалық аспаптар т.б) жетілдіреді, сол сияқты температураны ажырату, заттардың салмағының айырмашылығын білу және есте сақтау қабілеттерін жаттықтырады.

3. Математика аймағы:

Сенсорлық материалмен жұмыс істеп, логикалық ойлауды үйренген соң бала еш қиындықсыз өзіне таныс ұғымдарды математикалық терминдерге айналдыра бастайды. Оның үстіне математиканы үйрену табиғи жүріп отырады: себебі бала жай ғана математикамен ұласатын дайындалған ортада өмір сүреді. Математикалық дамыту аймағы бала санауды, қосу мен азайтуды, көбейту мен бөлуді, түбірге алу, мағыналы сандармен жұмыс істеу үшін барлық керекті материалдардан тұрады.

4. Тіл аймағы:

Балаға тілді алып жүруші ретінде тілді дамытуға арналған (онсыз толыққанды интеллектуалды өсу мүмкін емес болғандықтан) тиісті материалдар қажет. Берілген аймақта жазуға моторлық (қимылдық) дайындық, фонетикалық естудің дамуы, жазу мен оқуға үйрету, т.б қарастырылады. Бұл жерде бала өзінің қорын кеңейтуге, әріптермен танысуға, саусағымен қиынырақ әріптерді салуға, манна жармасына сурет салуға, сондай – ақ жылжымалы алфавит арқылы сөздерді қоюға үйрене ді.

5. Ғарыш аймағы:

Жұмыс баланы қоршаған ортамен байланыстырады. Ғарыш аймағында балалар жер бедері, жер шары, әлем бойынша елдерді, олардың мәдениеті мен дәстүрін, өлі және тірі табиғатты, табиғат құбылыстарын, жануарлар мен өсімдіктерді, биологиялық, географиялық, физикалық, химиялық түсініктерін толық алады. Бұл аймақта балалар тереңдетіле түсінік алады.

Балалар жұмыс істегісі келетін аймақ пен нақты Монтессори – материалды өзі таңдайды. Ол жалғыз өзі немесе басқа баламен жұмыс істегісі келе ме, оны да өзі таңдайды. Бала өзінің қарқынында жұмыс істейді. Монтессори баланың шынайы заттармен айналысуын «жұмыс» деп атайды, ал біз «ойын» деп санағанға үйреніп қалғанбыз.

Монтессори тобындағы материалдарға төмендегідей талаптар қойылады:

1. Бала өз қозғалыс қажеттіліктерін іске асыра алу үшін ортаның барлық материалдарына еркін қол жеткізе алуы керек.
2. Материалдар төмен, жақсы көрінетін, баланың бойына сәйкес сөрелерде тұрғаны жөн.
3. Төменгі сөрелерге ауыр, көлемді материал, ал жоғары сөрелерге жеңілдірегін орналастырған дұрыс болады.
4. Балалардың материалды орнынан қозғауды жеңілдету мақсатында оны бөлшектеп әкелуге үйретуге болады.

5. Материалдарды жақтаулары ыңғайлы шағын табақшаларға орналастырған жөн.
6. Баланың Монтессори - топта бейімделу кезеңінде пластикалық жинақтар қолдануға болады, бұл ыдыс құлаған жағдайда, сәтсіз жағдайда қорқыныш, өзіне сенімсіздігін төмендету мақсатында істеледі.
7. Сенсорлық және күнделікті өмір жаттығулары аймағы қозғалыс дамуы қалыпты балаларға арналған ортаға қарағанда құрылымы бойынша көлемдірек болуы керек.
8. Материалдар дамуында бұзылуы бар балаларға қызықты болғаны жөн: классикалық Монтессори-материалдардың арасында көзге түсетін, ашық түсті қоямыз.
9. Презентациялардың кезеңділігін ескеру керек (цилиндрлер блогында бірнеше тесікті жауып қою, ілгекті рамкаларды 2-3 үлгімен шектеу).
10. Қозғалыс бұзылуы ауыр балалар үшін материалды түрлендірген дұрыс (“қызғылт мұнара” кубиктерін магнитпен жабдықтау, цилиндрлер көлемін үлкейту, оңай қысылатын қысқыштар қолдану)
11. Қағаздан жасалған құрал –жабдықтарды ламинациялау немесе пластикалық заттармен алмастыру керек.
12. Карточкалардағы суреттер қажетінше ірі және шынайы болғаны абзал.
13. Топтық сабақтарда суреттерді емес, шынайы заттарды таңдаған жөн.
14. Сызықтың бойымен жүру жұмысы кезінде баланың жеке қозғалыс ерекшеліктерін ескеріп, статикалық позаларды қолданбау қажет.

Монтессори әдістемесінің принциптері:

Автор баланың жан – жақты дамуы үшін ең алдымен мыналар қажет деді:

1. Баланың білім алуы мен танып білуіне жағдай жасалған арнайы орта ;
2. Баланың әрекеттерін сырттай бақылаушы және оған көмекші рөлін атқарушы тәрбиеші;
3. Жеке тұлғаны дамытушы жылы аймақ.

Монтессори педагогикасының негізгі принципі:

Баланы өз – өзін тәрбиелеуге, оқытуға дамытуға ынталандыру.

«Маған өзім істеуге көмектес». Монтессори топтарында балалар арнайы әзірленген қоршаған орта- Монтессори материалдары көмегімен өздігінен оқиды. Монтессори материалдарында өзін –өзі бақылау мүмкіндіктері қамтылған, бала өз қателіктерін өзі көріп, өзі соған бейімделеді.

Монтессори сатылары:

1. Монтессори әдісінде үш сатылы оқыту түсінігі бар. Балалардың жаңа білім алып, сөздік қорын толтыру үшін осы әдіс сабақта қолданылады.
2. I-саты – білім алу сатысы. Бұл жерде балаға жаңадан білім беріледі. Тәрбиеші балаға белгілі бір заттың түсі, қасиеті туралы түсініктер береді.
3. II-саты – практикалық білім алу сатысы. Бұл кезде бала іс жүзінде білім алады. Тәжірибе арқылы I-сатыда алған білімдерін пысықтайды.
4. III-саты – тексеру сатысы. Бұл сатыда жаңа сөздер белсенді емес сөздік қордан белсенді сөздік қорға айналады. Ескеретін бір нәрсе, тәрбиеші баланың біліміне сенімсіз болса, онда бұл сынақтар жүргізілмейді

3. Монтессори тобындағы шеңбер.

Монтессори педагогикасының ең бір қажетті бөлшегінің бірі –шеңбер болып табылады. “Шеңбер дегеніміз не?”- деген сұрақ Монтессори сабағына келген барша ата- ананы толғандыратыны табиғи құбылыс. Монтессори педагогтарының бірі оны “ атмосфералық құбылыс” деп атаған екен. Монтессори педагогикасының басты ерекшелігі- ол әлемнің қай мемлекетіне барсаңыз да барлық жерде бірдей жабдық пен дидактикалық материалдың қолданылуы. Әлемнің түкпір- түкпіріндегі кез-келген Монтессори- кабинеттен эллипс түрінде сызылған сызықты көруге болады. Бұл Монтессори шеңбері өтетін орны. Монтессори педагогикасының негізгі ұстанымы – баланың еркіндігі мен бар әрекетті өз бетімен орындауы болып табылатынын бәріміз білеміз. Ал шеңберде балалар бір –бірімен қарым –қатынасқа түседі, яғни әлеуметтік жағынан пайдасы мол. Шеңбер 3 жасқа дейінгі және 3 жастан 6 жасқа дейінгі топтарда екі түрлі жүргізіледі. Бұл топтарда баланың жас ерекшеліктеріне сай жаттығулар, тапсырмалар қолданылады.

Мысалы, 3 жастан 6 жасқа дейінгі топтағы шеңбер барысында балалар көптеген жаңа ұғымдармен танысады. Бір –бірінің алдында өз ойларымен бөліседі, бірін- бірі тыңдауға дағдыланады. Монтессори тобындағы шеңберді қарастырайық. Бұл топта сабақ барысында 2 шеңбер болады. Біріншісі жұмыс басында, екіншісі жұмыс соңына қарай өтеді. Балалар кабинетке келген соң, музыка қосылып, эллипстің бойымен жүреді. Балалардың арасынан күнде бір бала кезекші болады. Жүру барысында балалар кезекшінің көрсеткен қимылдарын қайталайды. Одан соң бәрі отырып, ауа-райын, апта күнін, айдың нешесі сияқты мәселелерді талқылайды. Бұл жерде сұраққа кімнің жауап беретінін кезекші таңдайды. Барлық сұрақтар талқыланып болғанда тыныштық уақыты өткізіледі, осылайша бірінші шеңбер аяқталып, балалар еркін жұмысқа кіріседі. Ал екінші шеңбер жұмыс соңына қарай өтеді. Екінші шеңберде белгілі бір тақырып қозғалады.

Шеңберді әрқашан педагог жүргізеді, бірақ ол жалпы әңгімеге көмек беріп қана отырады. Мұнда бала өз бетімен ойын айтып, сезімдерін басқаларға жеткізу мүмкіндігіне құқылы.

Монтессори әдісі балаларға жауапкершілікті сезінуге, өздігінен шешім қабылдауына топта да, жеке де жұмыс жасай алуына, таңдау жасай алуына, өз уақытын ұйымдастыра білуіне, өзіне сеніммен қарауына мүмкіндіктер береді, қолайлы жағдай туғызады.

Қорытынды:

1. Монтессори – педагог М.Монтессори технологиясының теориясын меңгереді, тәжірибеде жүзеге асыруға ықпал етеді;
2. Монтессори - педагог баланың дамуына бағытталған заттық-кеңістік ортаны жасайды;
3. Ата - анамен байланысты нығайтады;
4. Баланың өздігінен еркін дамуға ықпал етеді;
5. Педагог тәрбиешілердің жаңа технологияны меңгеру арқылы кәсіби құзіреттіліктері қалыптасады.
6. Балалар өздеріне қызмет етуді, еркін қозғалуын, материалдармен ұзақ уақыт жұмыс жасауға, таңдау жасауға, өздігінен шешім қабылдауға, өз – өзіне деген сенімге, өз ойын ашық айта алуға, жеке жұмыс жасауға, бір – бірін сыйлауға, достық қарым – қатынасқа, өзін жеке тұлға ретінде дамытады.

Күнделікті өмір жаттығулар аймағы

Мария Монтессори әдісі бойынша сабақ "Ғажайып тасбақа"

Әр түрлі бекітпелер: үлкен түймелер, кішкентай түймелер, түймелер, садақтар, тесікке енетін жіп, ілмектер мен ілмектерге оралған жіп, белдіктерден жасалған ілгектер, "велкро" бекіткіштері.

Материал: мысал ретінде біз "жіптер" қысқышымен жұмыс жасаймыз. Тасбақада 5 таспа тігілген. Бір жартысының таспалары басқа таспалардан түсі бойынша ерекшеленеді.

Мақсаты: Жіптерді байлау және тағу, ілмектермен жұмыс, замокты тағу үйрету, түйме тағу, моториканы дамыту, қозғалыстарды үйлестіру.

Материалмен қалай жұмыс істеу керек. Педагог-психолог төменнен жоғары қарай бір жіпті екінші жіппен айыра бастайды. Ол үшін алынады ұштары байлаулар мен бәрібір олардың әр түрлі тараптар. Жіпті байлау өте күрделі әрекет. Оқиғалардың барысын талдау және қайталау арқылы бала іс-әрекеттің барысын анық түсінеді. Ол барлық түйіндерді төменнен жоғары қарай шешіп, матаның жартысын әр түрлі бағытта бүктеп, байланыстарды әр түрлі жағынан таратады. Екі қолымен ол бұрыштардағы матаның жартысын алады және оларды біріктіреді. Ол төменгі екі байламды алып, оларды бір-біріне көлденең қояды. Байланыстағы әрекеттер бүкіл қолмен емес, тек щеткамен орындалады. Барлық басқа байланыстарда да солай болады. Содан кейін мұғалім жоғарғы байланыстың ұшын төменгі бөліктің астына қойып, оны тартады. Осылайша түйін шығады. Бір байланыстан ол цикл жасайды және оны түйіннің жанында бас бармақ пен сұқ саусақпен ұстайды. Екінші қолдың бас бармағымен және сұқ саусағымен ол бос байламды алдынан артқа қарай ілмектің айналасына апарады және оны түйіннің үстіндегі пайда болған тесік арқылы итереді. Содан кейін мұғалім бір уақытта екі ілмекпен Әрекет жасайды, осылайша олардан бірдей ұштары бар шығады. Бала жаттығуды толығымен немесе тек бір бөлігін қайталай алады.

Қателіктерімен жұмыс: жарты мата жарамайды, бір-біріне. Жіптер өз-өзімен байланып қалады.

Қолдану: Киіміңізге немесе басқа баланың киіміне байлаңыз. Тәуелсіздік алуға көмек.

Сенсорика аймағы

Монтессори ортасында баланың айналасындағы әлем туралы «Жыл мезгілдері», «Мозайка үстелі», «Түрлі-түсті дөңгелектер» атты әдістемесі. Маусымдық жобалар балаларға жыл мезгілдерінің өзгеруін түсінуге көмектеседі. Топтарда олар әдетте баланың айналасында не болып жатқандығы, жыл Мезгілдері қалай өзгеретіні туралы ақпаратты қамтиды. Әдетте жұмыс бірнеше қадаммен жүзеге асырылады:

Табиғаттағы өзгерістерді бақылау.

Өсімдіктер әлеміндегі өзгерістер.

Жануарлар әлеміндегі өзгерістер.

Адамдар маусымға қалай дайындалуда.

Сондай-ақ, маусымдық жобаларға шығармашылық жұмыстар, көбінесе жылдың белгілі бір уақытына тән табиғи материалдар кіреді.

Күз туралы мәлімет:

Күз әдетте адамдардың жазғы жұмысын, сондай-ақ табиғатты, жануарлар мен адамдарды қысқы қиындықтарға дайындау кезеңін қорытындылайтын маусым ретінде қарастырылады.

Ақпараттық шеңберлер:

жансыз табиғаттағы өзгеріс: температураның төмендеуі, жауын-шашын;

күзде өсімдіктер: табиғаттың қурап қалуын бақылау, күзгі жапырақтарды зерттеу;

күзде жануарлар: жануарлар суыққа қалай дайындалады (тамақ жинау, күту);

адамдардың киімдерін өзгерту, үйлерді жылыту;

күзде адамдардың еңбегі: егін жинау, қыста егін жинау.

Қысқы туралы мәлімет:

Балалар қысты табиғаттың өсуі мен Жандану кезеңіне дейін демалу, демалу кезеңі ретінде біледі. Жаңа жылды мерекелеуге дайындық, дәстүрлермен танысу, жаңа жылдық өлеңдер мен әндерді үйрену, шыршаға сыйлықтар мен әшекейлер жасау кіреді.

Ақпараттық шеңберлер:

жансыз табиғаттағы өзгерістер: температураның айтарлықтай төмендеуі, қар;

қыста өсімдіктер: демалу және көктемді күту;

қыста Жануарлар: тамақ алу қиындықтары;

адамдардың киіміндегі өзгерістер, қысқы демалыс және спорт түрлері;

жаңа жылдық мерекенің дәстүрлері.

Көктем туралы мәлімет:

Балалар көктемді жаңару мен жаңару кезеңі ретінде біледі. Сондай-ақ, бұл болашақ егіннің негізі қаланған кезде жер бетіндегі адамдардың жұмыс уақыты.

Ақпараттық шеңберлер:

жансыз табиғаттағы өзгерістер: температураның жоғарылауы, қардың еруі, ағындар, ағаштарда бүршіктердің пайда болуы және гүлдену;

көктемде өсімдіктер: қысқы демалыстан ояну, гүлдену;

көктемде жануарлар;

адамдардың киіміндегі өзгерістер;

көктемде адамдардың еңбегі.

Жаз туралы мәлімет:

Мұндай жоба Монтессори топтарында жасалмайды, өйткені жазда сабақ болмайды. Ата-аналар балалармен жазда өмірдің қалай өзгередінін өздері талқылай алады. Баланың көшеде, белсенді ойындарда және орманда, тоғандарда, саябақтарда мүмкіндігінше көп уақыт өткізуі маңызды.

Тіл аймағы

М.Мантесорридің тактильді-дамытушылық «Қатты заттардың құрылым сипаты». Фиброоптикалық тактильді тақтайша. Декоративті- дамытушылық «Тал» тақтайшасы атты әдістері.

Тактильді-дамытушылық тақтайда қатты заттар, темір, ағаш, кілем, керамика, пластмасса, жұмсақ матадан жасалған заттарды атау, сипап сезу. Фиброоптикада пішіндер түрлерін ажырату, атау. Талда жапырақтарды, жәндіктерді атау, талда өсетін жемістер туралы өрбіту.

Біздің психологиялық-педагогикалық түзету кабинетімізге баратын ерекшк білімді қажет ететін балалардың сенсорлық дамуында стендтік жабдықты пайдалану бүгінгі таңда бізге, педагогтарға мынадай нәтижелер берді:

- біріншіден, балаларда сабаққа қолайлы көңіл-күй бар; ойын жағдайының өзі баланың агрессивтілігі, мазасыздығы деңгейін төмендетеді, баланың психоэмоционалды жағдайын тұрақтандырады; ұсынылған ойындар мен жаттығуларға қызығушылық бар, өзін дәлелдеуге мүмкіндік бар;

- * екіншіден, балалардың коммуникативті іс-әрекеті дамиды, өйткені бала әр түрлі сөйлеу жағдайларында сұрақтарға жауап беруге, іс-әрекеттеріне түсініктеме беруге, бірдеңе сұрауға, сөйлесуге" мәжбүр " болады; баланың пассивті және белсенді сөздігі дамиды; балаларда стандартты коммуникативті жағдайлар біртіндеп қалыптасады, қарым-қатынасқа деген ұмтылыс пайда болады;

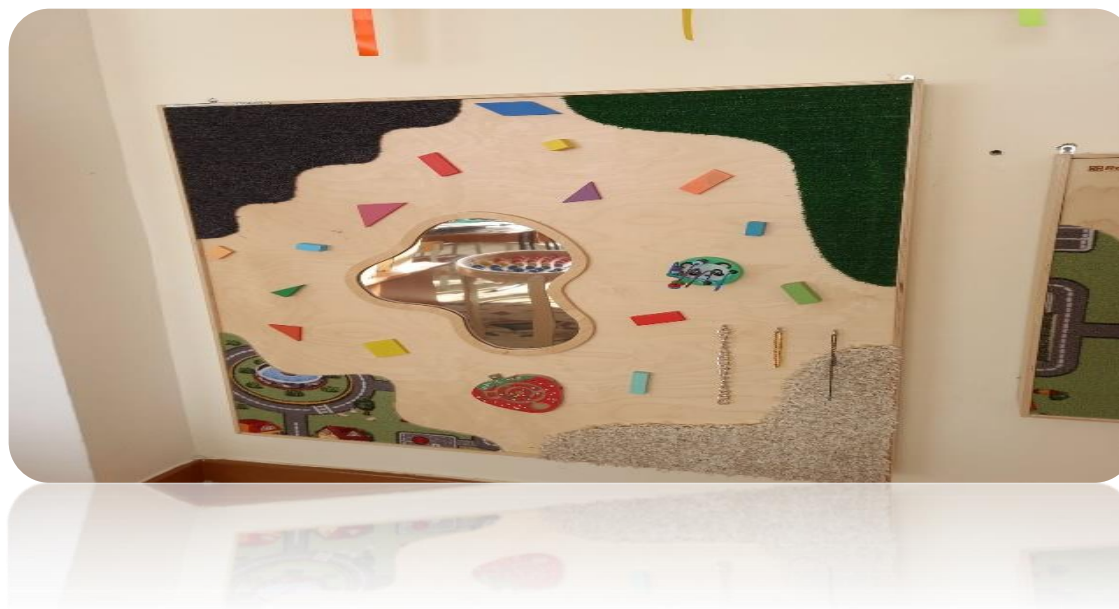
- * үшіншіден, ойын арқылы жалпы оқуға деген қызығушылық қалыптасады, тәртіп, белгілі бір мінез-құлық дағдылары қалыптасады;

- * төртіншіден, стендтік жабдықтар балалардың тактильді сезімдерін, ұсақ моторикасын дамытуға жанама түрде ықпал етеді: дидактикалық ойындар, жаттығулар, ойын жағдайын жасау арқылы;

- * бесіншіден, стендтерді түзету және дамытуда қолдану баланың индикативті әрекетін қалыптастыруға мүмкіндік береді. оған затты қолмен алуға үйрету (ұстау, алу, тазарту, қою), оны қарастыру, сезіну, тыңдау (Дыбыстық заттар);

- * алтыншыдан, баланың зияткерлік дамуына және оның практикалық өмір сүру, әлеуметтену дағдыларын игеруіне бағытталған балалардың сенсорлық дамуын ынталандыру бар.

Педагогикалық қызметтің бұл бағытына көп көңіл бөлінеді, өйткені біздің кабинетіміздің тәжірибесінде ата-аналар көбінесе баласының медициналық диагнозын жеңуге тырысады, туыстарының гипер-қамқорлығын тудырады, бірақ көбінесе (әртүрлі себептерге байланысты) балаларды қарапайым тәрбиелеу мен оқыту процесін өткізіп жібереді. Сондай-ақ, ерекше білім алуды қажет ететін балалардың сенсорлық дамуында стандарттік жабдықты пайдалану олардың заттар мен олардың қасиеттері, сенсорлық стандарттар жүйесі туралы түсініктерін қалыптастыруға ықпал етеді және қоршаған орта құбылыстарын қабылдауды дамытады. Сонымен қатар, зейін, есте сақтау, сөйлеу, ойлау, қиялдың қалыптасуы жүреді, ойын әрекеттерін (ең алдымен) қалыптастыру және дамыту үшін жағдай жасалады, сонымен қатар пәндік, өнімді және еңбек. Мүмкіндігі шектеулі балалармен түзету-дамыту процесінде әртүрлі педагогикалық технологияларды, әдістерді, әдістер мен әдістерді іздеу және пайдалану бізге үлкен емес, бірақ белгілі бір нәтижелер әкелетін қызмет жүйесін жасауға мүмкіндік береді.

М.Монтессоридің «Музыкалық аспаптар» әдістемесі.

Мария Монтессоридің әдістемелік жүйесі (1870-1952) баланың дамуының сезімтал кезеңдеріне негізделген жаппай мектепке дейінгі және бастауыш сынып оқушыларына музыкалық тәрбиені білдіреді. Бұл әдістемеде баланың музыкалық білім беру процесі үш кезеңге бөлінеді: біріншісі — баланы қоршаған дыбыстарға назар аударуды дамыту; екіншісі — музыканы ырғақты қабылдауды анықтау және бекіту; үшіншісі — әуенді және гармоникалық есту қабілетін қалыптастыру. Акустикалық тақтайша сенсорлы және балалар ойынының басты элементі болып табылады. Ағаштан жасалған тақтайда түрлі аспаптар бар: сылдырмақ, ксифолон және т.б. музыкалық аспаптар бар. Музыкалық аспаптарда барабан, сылдырмақ, дауылпаз, ұрғашы бөдене бар. Музыкалық үстел ойын ойнауға, ұсақ моториканы дамытады. Музыканы оқыту: Монтессори әдістемесінің міндетті элементтері

Монтессори әдістемесінің міндетті элементі дайындалған орта болып табылады, ол қоршаған кеңістікті тәлімгерлерсіз өз бетінше түсінуге және оларды тәуелсіз сатып алу негізінде қол жетімді білімді пайдалануға көмектеседі. Музыканы оқыту кезінде бастауыш музыкалық сыныптарда ойын техникасын дамытуға бағытталған стандартты әдістерден айырмашылығы, Монтессориде қол жетімді орта да жүзеге асырылады.

Мұғалімнің өтініші бойынша оны бірнеше музыкалық аспаптардың болуы, мұғалімнің ойын көрсетуі, ойынның тәуелсіз сынағы мүмкіндігі арқылы білдіруге болады. Негізгі міндет-баланың жүрегінде "өз музыкасын" тындап, тәлімгер ретінде ойнауды үйренгісі келеді. Бұл тұрғыда ойын дағдылары мен музыкалық техниканы қалыптастыру бойынша сабақтар ойын мінез — құлқына тән белгілерді алады: мұғалім көрсетеді-бала қайталайды. Кез келген музыкалық аспапта музыкалық ойнаудың сенімді дағдыларын қалыптастыру үшін сенсорлық қабілеттерді, моториканы, есту қабілетін дамытуға ерекше көңіл бөлінеді. Сондай-ақ, интерьерде нәзік заттар болуы керек, олар мұқият, бірақ сенімді өңдеуді қажет етеді. Бұл үйде жасалған музыкалық аспаптар болуы мүмкін, олардың көмегімен сіз дыбыс шығара аласыз.

**М.Монтессоридің Танымдық қабілеттерін дамыту аймағындағы «Дуэт» тактильді тақтайша,
«Құм» үстелі, «Магнитті шарлар»,
«Қатты заттар» жолы, «Жасырын қорапшалар» атты әдістемесі.**

"Дуэт" тактильді панелі екі танымал "Майшабақ" және "Жұлдызша" панельдерін біріктіреді және қабырғаға оңай бекітілетін ағаш жақтау болып табылады.

Панельде ұсақ моториканы дамытатын әртүрлі тактильді заттар мен материалдар бекітілген. Элементтер ағаштан және пластиктен жасалған, олар пайдалану кезінде толығымен қауіпсіз. «Құм» үстелінде әдістемесінде құмның ағып кетуі, оның жағымды құрылымы және құм түйірлерінің бір-біріне жабысу мүмкіндігі құмды балалар мен тіпті ересектер үшін соншалықты тартымды етеді. Құм қамалын салусыз жағажайға баруды, аулада баламен бірге құмсалғыш ойындарынсыз серуендеуді елестету мүмкін емес. Монтессори-ата-аналар табиғи материалдармен байланыс әрқашан кез-келген пластикалық ойыншықтарға қарағанда пайдалы екенін жақсы біледі. Құм туралы айтатын болсақ, оны ойындар мен балаларға үйрету үшін қолданудың артықшылықтарын өте көп. Құммен өзара әрекеттесудің қандай жолдары бар? Бұл құм ойнауға болады әр түрлі жолмен бастап, дербес ойындарының жалғыз, аяқтай отырып, топтық сабақтармен бірге мұғалім немесе психологпен жұмыс жасалады. Құммен ойнай отырып, баланың зейіні тұрақталып, ұсақ моторикасы дамиды.

«Жасырын қорапшалар» әдістемесінде, бала жасырынған қорапшадағы материалдың құрамын сипап сезу арқылы білуі қажет. Бұл қорапша баланың сезімдік қабілеттерін арттырады. Ойлау, сезінуін арттырады. Бұл қорапшаға мата, тас, құм, арпалар т.б заттар салуға болады.

**Түзету - дамыту жұмыстары оқушылармен, керексіз заттардан, баланың дамуына әсер ететін жұмыс түрлері
әлеуметтік педагог пен педагог-психологтың жеке жұмыстары**

Әлеуметтік педагог: Ашабекова Жазира Ашабекқызы
Педагог-психолог: Нурғалиева Кенжегүл Коппбергеновна

Монтессори әдісінің мақсаты:

- Балаларды еркін тәрбиелеп, өмірге бейімдеу.
- Өмірде өз мақсаты бар екенін қалыптастыру.
- Балалардың өзінің үйреніп, өзін дамытуына жаңа мүмкіндіктер беру.

Монтессори педагогтың міндеті:

- Балаға өз жұмысын басқаруға көмектесу.
- Негізгі түстерді айыра білуге үйрету.
- Ұсақ моториканы дамыту.
- Алғашқы математикалық, ғарыштық түсініктерді қалыптастыру.
- Зейінін тұрақтандыру.
- Тәртіпке үйрету.

Қорыта келе: міне мектеп жасындағы оқушылармен арнайы әлеуметтік педагог маманы ретінде рухани қолдау мен мейірім сыйлай отырып арнайы кесте бойынша аптасына 2 рет оқушылармен педагог-психологпен бірлесе отырып, керексіз істен шыққан заттарды пайдалана отырып, баланың зейінін, ойлау қабілетін, түстерді ажырата білуге, дыбыстарды анық айтуға, ойын еркін жеткізе білуге, заңды тұлғасының келісімі бойынша жұмыстар жасалынады.

Орындаған : Ашабекова Жазира Ашабекқызы

